

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés Zala megye, 2023.05.07-05.15.

Időjárás: A múlt héten mérsékelt meleg, csapadékos időjárás volt jellemző a megyében. Eső 5-6 nap hullott, összesen 30-45 mm mennyiségben. Ennek nagy része a hétvégén esett. A minimum hőmérsékletek hasonlóak voltak az előző hetihez (4,9-10,7 °C), a maximumok 12,1-21,6 °C között változtak. Továbbra is nagy volt a napi hő ingás és jelentős volt a páralecsapódás. A páratartalom mindvégig 75 % felett alakult, de jobbra 90-100 % között. A levélnedvesség időtartamok is kiemelkedőek voltak, 7,5-24 óra között változtak! Ezek a körülmények a kórokozók szempontjából magas fertőzési nyomást és újabb fertőzéseket eredményeztek!

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: Őszi árpa: virágzás, őszi búza: kalász hasban, levélhüvely növekedés vége.

Károsítók:

A gabona állományokban ahol lehetőség volt, mindenütt elvégezték az első és/vagy második gombaölőszeres kezelést. A gyakori sárgarozsda fertőzés és a magas fertőzési nyomás miatt ez indokolt is volt.

A **sárgarozsda** számára a múlt heti és a jelenlegi időjárási körülmények kifejezetten kedveztek/kedveznek. A magas páratartalom és hosszan tartó nedves levél állapot –fungicides védelem hiányában- optimális az uredo spórák csírázásához. A betegség az őszi búza állományok nagy részén megjelent, az adott fajta/hibrid ellenállóságától függő mértékben. Több rezisztensnek vélt, ismert hibrid esetében lehetett tapasztalni a kórokozó terjedését, gyakori fertőzését valamint intenzív spóra képződését (!), ezért a jó ellenállósággal rendelkező állományok gyakori szemléje is javasolt.

A sárgarozsda mellett egy-egy táblán gyakori és a korábbi évekhez képest idén nagyobb jelentőségű a **szeptóriás levélfoltosság** terjedése és károkozása az érzékeny állományokban. A megkésett védelmű táblákon közepes-erős levéltünetek láthatóak, már a felső (1-2-3) levélemeleteken is (1. fotó). Remélhetőleg a mostani gombaölőszeres kezelések a sárgarozsda mellett ezt a betegséget is blokkolták.

Mindkét betegség számára kedveztek/kedveznek a környezeti feltételek de emellett az is látható egyértelműen, hogy fellépésük mértékét a választott fajta/hibrid érzékenysége nagymértékben befolyásolta!

1. fotó: Erős mértékű szeptóriás levélfertőzöttség őszi búzán (2023.05.12.)

A **lisztharmat** fertőzöttség nem erősödött tovább a védett őszi búza táblákon. A betegség az alsó szárrészen, legfeljebb leveleken látható (közepes mértékben) de felfelé terjedése nem jellemző.

Őszi árpában a lisztharmat és törperozsda újabb tünetei továbbra sem jellemzőek. Egy-egy állományban a **sárgarozsda** tünetei továbbra is megfigyelhetők de a korábbi blokkoló védekezések miatt, nem ez az általános.

A levélbetegségek általában az alsó leveleken jellemzőek (**fahéjbarna levélfoltosság**), melyek a fertőzöttség és a védekezések után el is száradtak. A betegség felfelé terjedése szerencsére lassú, a felső 3 levélemelet többségében egészséges. A **rinhosporiumos levélfoltosság** gyenge mértékű tünetei nem erősödtek, a betegség nem terjedt tovább.

A csapadékos napokat követően, a felázott talaj (és sok esetben a szárszilárdítás hiánya) miatt az állományok jó része megdőlt. Ezekben a gabona állományokban a kalász fertőződésének az esélye is magasabb lesz.

A **vetésfehérítő bogarak** lárvakelése a múlt hét közepén (~május 11-től) a legtöbb táblán megkezdődött. Legfeljebb L1-L2-es lárvák előfordulása volt tapasztalható, kártételük legfeljebb gyenge mértékű. A kelő kis lárvák jelentős részét az esők lemosták, így mostanra egyedszámuk minimálisra szorult vissza.

Őszi búzában a **levéltetvek** gyenge mértékű fertőzöttsége nem erősödött. Továbbra is elszórtan kis kolóniák láthatóak.

ŐSZI KÁPOSZTAREPCE

Növényfenológia: becő kötődés-fejlődés, növekedés.

Károsítók:

A **repcebecő-ormányos** egyedszáma általában csökkent a táblákon. Kártételük a tábla széleken magasabb, de ott is legfeljebb 1-5 %-os a becőkár.

A csapadékos, párás időjárás kedvez a repce betegségek fertőzéséhez (szklerotínia, fóma, alternária), így a nem védett állományokban a fertőzésveszély magas, jelentős fellépésük várható.

KUKORICA, NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: vetés-soroló táblák.

A megyében a gyakori és sok csapadék valamint a hűvös időjárás (alacsony talajhőmérséklet) miatt a vetés elhúzódott és jelenleg is tart (habár már a vége felé).

A vetés után a magról kelő egy-és kétszikű gyomnövények ellen a **preemergens gyomirtások** megkezdése lehetőleg mielőbb javasolt. Az előrejelzések alapján erre jelenleg nem sok esély van a felázott talajok miatt.

A magról kelő gyomnövények ellen alkalmazott preemergens gyomirtásoknak a lehullott csapadék jól jött (de a lazább szerkezetű talajokon fennáll a kimosódás veszélye).

Kukoricában az eddig kezeletlen, soroló-1-3 leveles táblákon megkezdődött és foltokban tömeges a gyomnövények kelése. A talaj nedvesség tartalma és az időnként meleg, napos időjárás kedvez a gyomosodáshoz. Nagy tömegben kelnek (legfeljebb 2 valódi levelesek) a T4-es gyomok (pl. libatop-félék, parlagfű, kamilla-félék, selyemmályva stb.), évelők közül az

apró szulák 5-10 cm-es hajtás hosszúságú, az acat ~4 leveles fejlettségű (2. fotó). A **korai posztemergens kezelések**re fel kell készülni.

2. fotó: Góc-szerű, tömeges gyomkelés kukoricában (2023.05.15.)

BURGONYA

Növényfenológia: kelés-2-4 levél kiterülése.

A burgonya ültetése, kelése a hűvös, majd csapadékos időjárás miatt idén későbbre tolódott.

Károsítók:

A **burgonyabogár** elő jövetele a legtöbb állományban megfigyelhető, de számuk nagyon alacsony (8-10 db/100 m²).

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA

Növényfenológia:

Cseresznye, meggy, szilva: gyümölcsnövekedés;

Alma, körte: gyümölcsnövekedés;

Károsítók:

Almában a **varasodás** fertőzéshez a múlt héten is rendkívül kedvező volt az időjárás, a fertőzési nyomás magas! A lomb fertőzöttség gyenge mértékű, de a fertőzés gyakorisága (vagyis újabb tünetek megjelenése) növekedett (3. fotó). A betegség ellen az intenzív megelőző védelem javasolt.

A **lisztharmat** fertőzöttség nem változott jelentősen. Általában gyenge mértékű (2-es skála) az ültetvények többségén (főleg nagyüzemi ültetvényekben). Szekunder tünetek még nem láthatóak, valószínűleg a gyakori esők miatt. A betegség terjedéséhez viszont kedvezőek a párás, meleg napok, ezért a megelőző védekezés indokolt.

Almában az **almalevél-aknázómoly** rajzása szakaszos, észlelési szintű. Az **almamoly** rajzása folyamatos, alacsony de enyhén növekvő egyedszámú (4-10 db imágó/csapda/3 nap).

Körtében a **hajtáshervasztó darázs** kártétele növekvő, házi kertben a hajtások ~2-5 %-a károsodott.

Körtében a **varasodás** tünetei a kis gyümölcsökön (védelemben nem részesített állományban) gyenge, egy-egy esetben már közepes mértékűek. A fertőzés gyakorisága növekedett, 3-5 % közötti. A betegség számára kedveznek az időjárási feltételek, a fertőzési nyomás magas, ezért az intenzív védelem javasolt.

3. fotó: Gyenge mértékű almafa varasodás tünet levélen (2023.05.12.)

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása folyamatos, enyhén csökkenő (15-31 db imágó/csapda/3 nap). Hajtás kártétel nem látható az ültetvényekben. A védekezés megkezdhető.

Szilvában folyamatos, stagnáló a **szilvamoly** rajzása (14-38 db imágó/csapda/3 nap). A **levéltetvek** felszaporodása folyamatos, de lassú. A védekezésre fel kell készülni.

SZŐLŐ

Növényfenológia: rövid hajtás állapot, fürtkezdemények megjelenése.

Ültetvényenként nagyon változó egyedszámú a **tarka szőlómoly** rajzása. A fertőzött ültetvényekben a rajzascsúcs május 10-11.-e táján bekövetkezett, így a védekezések megkezdése ezen a héten javasolt a kelő lárvák ellen.

Zalaszentlőrinc, 2023. május 15.

Tűh Annamária
előrejelző